

גל ירנרת לעירן בפרשת השבוע

ערוכים בידי נחמה ליבוביץ סגנה סמלנית

יוצא לאור ע"י מוסד תורה והשכלה למבוגרים ולנוער
הסתדרות נסי מזרחי אמריקה

פרשת כי תבא (תשי"ט) פרק כ"ד (א - יא) (מצות מקרא בכורים)

א. באיזה סם מכנה: דברים את מתנת הבכורים במקום אחר?

ב. א. ראב"ע ד"ה וחיה כי תבא. 1. על איזו טאלה רצה לענות?
2. היכן מצינו את ראב"ע עוד עוסק בטאלה זו?

ג. טאלות ודיוקים ברט"י.

א. ד"ה זית טמן: ד"ה ודבס למה פירס רט"י ד"ה תאלה כאן, והלא לא
זכרו בפסוקנו וחיה לו לפרסם בה' ח'?2. " " " פראסית (אדם יורד וכו') צידה לדרך: לאו דוקא חאנה אלא הוא
הדין "אסכון ענבים טבכר, רימון מטבעת
המינים, אלא חז מנייתו (אחד מחן) נקט רט"י,
ויס לסאול: כיון דגמון מוקדם בפסוק (דברים
ח' ח), למה לא נקט רט"י "ורואה אסכול ענבים
טבכר"?3. א. ד"ה אטר יהיה בימים ההם. מה היא תלונת הרמב"ן (ד"ה וטעם אל חכהן)
על רט"י? (והטוה דברים יז' ט') רט"י ד"ה
אל חסופט. - כיצד תוכל להגן על רט"י בפני
טענות הרמב"ן?

4. " " " ואמרת אליו. מה יס צריך להוסיף מלים אלה?

ד. ג. הגדתי היום לה' אלוקים כי באתי...
1. למה אומר "הגדתי", והלא עדיין לא הגיד?ענין סמואל א' כ"ד י"ח ואתה הגדת היום את אשר עשית אתי טובה.
" " " ב' י"ט ז' כי הגדת היום כי אין לך טדים ועבדים.2. כיצד יס להסביר למה נאמר "לה' אלוקיך" ולא נאמר "לה' אלוקי".
ענין סמואל א' ט"ו ל': וטוב עמי וחשתחויתי לה' אלוקיך.
" מלכים ב' י"ט ד'; אולי יסמך ה' אלוקיך את כל דברי רב סקה.ה. ארמי אובד אבי וירד מצרימה... ויהי סם לגוי גדול עצום ורב.
1. מה מירוס טלס המלים הראשונות לפי ח"א, רט"י, ראב"ע, רמב"ם, ספורנו,
סדר את המפרשים לקבוצות והסבר מעלותיה והסדרונותיה על כל דעה?2. אברבנאל: ... ולכל הדעות יקטח הקטר, מה ענין אדם לענין מצרים?
נסת להסביר את הקטר הזה?3. ספרי: וירד מצרימה: אנוס על פי הדבור.
היכן נאמר דבור זה? (טאלה זו) טובלת סת' תשובות, מצא את סתיהן והכרע
ביניהן?4. נוסחת הגדת ליל נוסח סברמב"ם (סוף חלכות חמץ ומצה): גדול ועצום כמו סנ'
(סמות א' ד') ובני ישראל פרו ויטרו וירבו ויעצמו... ורב כמו סנ'
(יחזקאל טו' ד') "ויבה כצמח הסדה נחתיך ותרבי ותגדלי..."
למה לא חתמק בסמות א' ז' המוכיח את צדקת טלטת החארים "גדול עצום ורב"
ומה צריך להביא לתאר "רב" ראיה מיחזקאל ט"ז ז'?ו. וירעו אותנו המצרים.
1. נוסחת אגדת ליל פסח סברמב"ם וידעו אותנו כמו סנ' (סמות א' י') חבה נחחכמה
לו מן ירבה וחיה כי הקראנה מלחמה ונוסף גם הוא על טונאינו ונלחם בנו.
(חסות מדרס תנאים: וידעו אותנו כמו סנ' (סמות ח' כ"ג) ומאז באתי אל פדעה...
הרע לעם הזה...)

1. כיצד מפרטת האגדה את חכטוי "וירעו אותנו".

2. במה היא נוסח מן הפסט?

3. מה מאלצה לנסות מן הפסט?

עצה טובה: לסדר חבאת הבכורים למל מסנה בכורים ג' מסנה א - ד.

השאלות המסומנות X קשות, המסומנות X קשות ביותר, יענה כ"א לפי דרגתו.

חשובות (וגם טאלות) יס לסלח לנחמה ליבוביץ ירוסלים קרית מטה.

1. מה קשה לרש"ם בפסוקנו?

2. מה הדמיון בין פסוקנו לבין הפסוק המובא ברש"ם מתוך המשנה?

3. האם מסכים הרש"ם בפרושו לרש"י?

ד. ט"ו ביומו נתן שכרו ולא תבוא עליו השמש.

ויקרא י"ט... ולא תלין פעולת שכיר אתך עד בקר.

משנה בבא מציעא ר' משנה ה' :

השוכר את פועל לעשות עמו במבין ובקש* (תפארת ישראל: ללקטו בשדה) ואמר לו: "תן לי שכר!" ואמר לו (= השוכר את הפועל): "טול מה שעשית בשכרך (רש"י: כל מה שלקטת יחד שלך) - אין שומעין לו. (ר"ע מברטנורא: ואף על גב דבכל מקום אית לך שוה כסף ככסף, גבי שכיר אינו כן, "ולא תלין פעולת שכיר" כתיב דאתני בהדיה משמע.

* תוספות יום טוב ד"ה בתבן ובקש: אבל מידי דאכילה כגון חיטין ושעורין שומעין לו.

בעל תורה תמימה מקשה: ואין הענין כבואר, כי איפה מרומז בלשון זה הפסוק ענין זה דאתני בהדיה?

התוכל ליישב קושייתו?

השווה לשאלה זו עלון ההדרכה חוק הכנסת סעיף 5.

ה. מתוך דברי המדרש

איכא רבה א' כ"ח

(א' ג') "גלתה יהודה מעוני" - על שחבלו משכון עני בתוך בתיהם, כמו שבא' (דב' כ"ד י"ב) "ואם איש עני הוא לא תשכב בענווה". ד"א: "מעוני" - על שעשקו שכר שכיר, כמו שבא' : "לא תעשוק שכר עני ואביון"; ד"א: "מעוני" - על שגזלו מתנות עני, כמו שבא' : (ויקרא י"ט י') "לעני ולגר תעזב אותם."

במה סומה המדרש מפרשו של מקרא?

 "תְּשַׁבֵּת יִשְׂרָאֵל לְשִׁלּוֹחַ לְבַחְמָה לִיבֹבֵיץ יְרוּשָׁלַיִם קְרִית מֶשֶׁה.
 נא להשאיר שוליים רחבים בצדה השמאלי של תשובתכם.

העורך: מיכאל פרלמן

שאלות בסעמי המקרא

(א) דברים כ"ג כ"ד מוצא שפתיך תשמר ועשית כאשר נדרת לה' אלקיך נדבה אשר דברת בפיו.

רמב"ן: פסוק כ"ג ד"ה "וכי תחדל" ... אם כן תשמר מוצא שפתיך כאשר תוציא הדבר מפיו ועשית אחרי כן כאשר דברת להשלים כל אשר נדבה רוחך להוציא מפיו.

השווה כ"ד ח' השמר בנגע-הצרעת לשמר מאד ולעשות ככל אשר-יורו אתכם הכהנים הלוים כאשר צויתם תשמרו לעשות.

(1) במה סומה כנראה הרמב"ן מפיסוק הפעמים?

(2) למת מסייעת ההשוואה מדב' כ"ד ח'?

(ב) כ"ח י"ח אשר קרך בדרך ויזנב בך כל-הנחשלים אחריך ואתה עיף ויגע ולא ירא אלקים רש"י ולא ירא עמלק אלקים מלחצו לך

ראב"ע ולא ירא שב אל עמלק

(1) מה חקושי בפסוקנו המאלץ את המפרשים להוסיף את הערותיהם?

(2) לפי איזה כלל של תורת פסוק המעמים מתאים פירושו לפעמים?